Il-Qorti tal-Maġistrati (Malta) Bħala Qorti ta’ Ġudikatura Kriminali

IL-PULIZIJA (SPETTUR NICHOLAS VELLA) V. CHRISTIAN CALLEJA (KI. 24794M)

MAĠISTRAT: DR. VICTOR G. AXIAK

18/10/2022

IL-QORTI,

Rat l-imputazzjonijiet segwenti li nħarġu kontra l-imputat:

BILLI inti akkuzat/a talli fid-19/02/2022 ghall-habta ta’ 23:41 hrs gewwa Triq it-Tlett Ibliet, Bormla, soqt vettura bin-numru tar-registrazzjoni LDI 106;

1. Soqt vettura bil-mutur jew vettura ohra, minghajr licenzja tas-sewqan **Sec 15(1)(a)(3), Chap. 65**

2. Uzajt, gieghelt jew hallejt lil persuna ohra tuza vettura bil-mutur fit-toroq, ghal uzu tal-vettura minnu jew min dik il-persuna l-ohra minghajr polza ta` assigurazzjoni dwar ir-riskji ta` terzi persuni. **Sec. 3(1), Chap. 104**

3. Inqast li ggedded il-licenza tas-sewqan meta kellek il-perjodu tal-validita ta` l-imsemmija licenza skaduta **Sec. 44, L.S. 65.18, Second Schedule, Chap. 65**

Semgħet u rat ix-xhieda miġjuba quddiemha u ċioe ix-xhieda ta’ PS 1340 (affidavit)m PC 486 (affidavit) u Stephen Cachia (Transport Malta).

Rat l-atti proċesswali.

Semgħet it-trattazzjoni finali tal-Prosekuzzjoni u tad-Difiża.

Qed tagħti din is-

Sentenza

Imputazzjoni numru tlieta (3)

L-imputat irreġistra ammissjoni għat-tielet imputazzjoni u kkonfermaha wara li l-Qorti tagħtu ċans jerġa jikkonsulta mal-avukat tiegħu sabiex jerġa jaħsibha. B'hekk l-imputat ammetta illi huwa naqas milli jġedded il-liċenzja tas-sewqan meta din ġiet biex tiskadi.

Imputazzjoni numru wieħed (1)

Mill-affidavits ta' PS 1340 u PC 486 irriżulta b'mod ċar illi fid-data, ħin u lok indikati fil-komparixxi, l-imputat kien qed isuq il-vettura Volkswagen bin-numru ta' reġistrazzjoni LDI 106. Mix-xhieda ta' Stephen Cachia (Transport Malta) ħareġ ukoll illi l-liċenzja tas-sewqan tal-imputat kienet skadiet fil-25 ta' Diċembru 2021 u ġiet imġedda fit-23 ta' Mejju 2022.

Id-Difiża għamlet aċċenn fit-trattazzjoni għall-fatt illi skond hi, l-imputat kellu liċenzja tas-sewqan iżda din kienet skadiet u dan b'differenza milli kieku l-imputat ma' kellux liċenzja tas-sewqan.

Dwar dan il-punt, fis-sentena fl-ismijiet **Pulizija vs Joseph Ciscaldi** (3/2006 JGD, mogħtija mill-Qorti tal-Appell Kriminali fid-29 ta' Marzu 2006), il-Qorti ikkwotat kawża oħra deċiża mill-istess Qorti diversement presjeduta cioe' is-sentenza fl-ismijiet Pulizija vs Paul Zammit (AE)

mogħtija fil-25 ta' Awwissu 1995 meta l-Qorti kienet qalet hekk:

> *"... hu evidenti li meta persuna ma ġġeddidx il-liċenzja tas-sewqan, hi ma tistax issuq vettura bil-mutur f' xi waħda mill-kategoriji li għaliha tirreferi dik il-liċenzja u, jekk tagħmel hekk, tkun passibbli taht l-artikolu 15 (1)(a). Fi kliem ieħor, jekk persuna li għandha liċenzja tas-sewqan ma ssegwix il-proċedura indikata fir-Regolament 53 (2) tat-Motor Vehicle Regulations (jiġifieri li tinforma lill-Kummissarju tal-Pulizija jew lillAwtorità' dwar it-Trasport Pubbliku, qabel l-iskadenza tal-liċenzja, li mhix bi ħsiebha ssuq vettura bil-mutur u tikkonsenja l-istess liċenzja lill-imsemmi Kummissarju jew Awtorità') dik il-persuna tista' tiġi imħarrka talli naqset li ġġedded il-liċenzja tas-sewqan. Jekk però' , oltre li naqset li ġġedded il-liċenzja, dik il-persuna ssuq ukoll meta dik il-liċenzja ma tkunx għadha ġiet imġedda allura titqies, għal-finijiet tal-art. 15(1)(a) li saqet karozza mingħajr liċenzja tas-sewqan."*

Il-Qorti m'għandiex wisq xi żżid ma dan l-insenjament tal-Qorti tal-Appell Kriminali ħlief li għal kull bwon fini tissottolineja illi f'din il-kawża l-imputat mhuwiex qiegħed jiġi akkużat biss illi ma' ġeddidx il-liċenzja tas-sewqan iżda inoltre, u b'mod iżjed serju, illi huwa kien qiegħed isuq fil-mument li ma' kellux liċenzja hekk valida. Għalhekk l-imputazzjoni tirriżulta ben pruvata.

Imputazzjoni numru tnejn (2)

Jirriżulta mix-xhieda ta' Stephen Cachia (Transport Malta) illi fil-ġurnata in kwistjoni l-vettura kienet koperta minn polza ta' assigurazzjoni fir-rigward ta' riskji ta' terzi persuni maħruġa minn Middlesea Insurance plc. Kif diġà kellha l-opportunita tgħid f'sentenza oħra passati, fil-fehma tal-Qorti l-elementi neċessarji ghall-vjolazzjoni ta' dan l-artiklu huma s-segwenti:

- L-imputat/a: Fil-każ ta' "użu" l-imputat jista' jkun kwalunkwe persuna li tista' tinstab kriminalment responsabbli taħt il-liġi. Fil-kaz ta' "ġiegħelt jew ħallejt", l-imputat jrid ikun sid il-vettura, xi ħadd li għandu pussess tagħha jew inkella xi ħadd li lilu ġiet fdata l-vettura. Għalkemm l-Artikolu 3(1) ma' jispeċifika xejn f'dan ir-rigward, il-persuna li ġġiegħel jew tħalli lil persuna oħra tuża vettura mingħajr kopertura lil terzi trid tkun neċessarjament jew sid il-vettura jew persuna li għandha pussess tagħha inkella persuna illi mill-provi jirriżulta illi lilha ġiet fdatha, mqar b'mod temporanju, l-vettura in kwistjoni.

  F'dan il-kaz, mill-provi esebiti rriżulta ampjament illi l-vettura in kwistjoni kienet qed tinstaq mill-imputat. Dan l-ewwel element huwa għaldaqstant sodisfatt.

- Il-vettura bil-mutur: Haġa minn ewl id-dinja illi trid tintuża "*vettura bil-mutur*" sabiex dan ir-reat jissussisti. F'dan il-każ, il-vettura bil-mutur li intużat kienet il-vettura bin-numru ta' reġistrazzjoni LDI 106. Dan l-element huwa għalhekk sodisfatt.

- Il-lok: Il-vettura bil-mutur trid tintuża fit-toroq. Li jfisser dan illi l-vettura trid tkun qed tiġi effettivament misjuqa fit-triq. F'dan il-każ, dan l-element huwa ukoll sodisfatt ġaladarba jirriżulta mill-provi illi l-vettura in kwistjoni kienet qed tinstaq ġewwa Triq it-Tlett Ibliet, Bormla.

- L-użu tal-vettura (mill-persuna li tużha jew li ġiet permessa jew mġiegħla tużha) ma' jkunx kopert b'polza ta' assigurazzjoni dwar ir-riskji ta' terzi persuni: Dwar dan l-aħħar element, il-Kap. 104 tal-Ligijiet ta' Malta, ossia' l-Ordinanza dwar l-Assigurazzjoni ta'

Vetturi bil-Mutur għar-Riskji ta' Terzi Persuni, ġiet promulgata permezz tal-Ordinanza XXXVI tal-1939 (permezz ta' proklama li ġiet sussegwentement revokata l-Ordinanza baqgħet ma' daħlitx fis-seħħ qabel l-1947) bħala, dak iż-żmien, il-Kap 165 tal-Liġijiet ta' Malta. L-artiklu 3(1) in kwistjoni mill-bidu nett kien jaqra eżattament kif jaqra llum il-ġurnata u m'huwiex il-każ, kif ġieli ġie argumentat quddiem il-Qrati tagħna, illi wara li Malta daħlet fl-Unjoni Ewropeja kellu jinbidel dan l-artiklu tal-liġi biex jiġi ċċarat illi hija l-vettura li għandha tkun koperta u mhux neċessarjament il-persuna li tużaha.

Polza tal-assigurazzjoni ta' vettura hija tipikament (għalkemm mhux esklussivament) maħruġa jew "*Fully Comprehensive*" jew "*Third Party, Fire & Theft*" jew inkella "*Third Party Only*". It-tlett tipi ta' polza għandhom lkoll xi ħaġa in komuni: dik li t-terza persuna, tkun min tkun, hija koperta mill-assigurazzjoni u f'każ illi dik it-terza persuna ssofri danni, sew għall-proprjeta' tagħha u/jew għall-persuna tagħha, din tkun tista' tagħmel *claim* u titlob kumpens għar-risarċiment tad-danni. Bil-liġi (ossia taht l-Art. 4 tal-Kap. 104), kull polza ta' assigurazzjoni ta' vettura trid tkun minimament tkopri t-terzi persuni. Fi kliem ieħor, **m'huwiex possibbli illi kumpanija ta' assigurazzjoni toħroġ polza ta' assigurazzjoni ta' vettura mingħajr ma' tkopri t-terz**.

Naturalment min jaffordja u jiflaħ iħallas ftit iżjed, jista' jkopri r-riskji tiegħu ukoll u/jew ta' min ikun qiegħed isuq. Hawn min jkopri r-riskji tiegħu u/jew tas-sewwieq f'kaz illi jsofri danni li jirriżultaw minn nar jew serq ("*Third Party, Fire & Theft")* u hawn min jagħżel dik il-polza li tissejjah *"Fully Comprehensive*" u b'hekk ikopri ħafna mid-danni li jista' jsofri hu jew is-sewwieq kemm fil-persuna tiegħu u kemm fil-vettura tiegħu.

Kwalunkwe polza ta' assigurazzjoni tas-sewqan tiġi maħruġa lill-*policyholder*, li f'dan il-każ ma' kienx l-imputat u tispeċifika ukoll dawk il-persuni li jkunu awtorizzati li jsuqu l-vettura. F'dan il-każ il-persuna li kienet qed issuq il-vettura, l-imputat, ma' kellux liċenzja tas-sewqan valida għaliex kienet skadiet.

F'każ ta' inċident fit-triq (xi ħaġa li ma' ġratx fil-każ odjern) l-imputat kien ikollu problema għar-risarċiment tad-danni mingħand il-kumpanija tal-assigurazzjoni għaliex din kienet tkun intitolata tirrifjuta l-kopertura abbażi ta' esklużjoni mill-polza stess. **<u>Fi kwalunkwe każ però din tkun kwistjoni ta' natura ċivili u m'hijiex ta' rilevanza għall-kamp kriminali</u>**. Li huwa rilevanti, anzi kruċjali għall-fini tal-Art. 3(1) tal-Kap. 104 tal-Ligijiet ta' Malta, u kwindi għal din il-kawza, huwa illi għall-użu ta' dik il-vettura tkun teżisti polza ta' assigurazzjoni li tkun *in vigore*. Jekk tali polza tkun teżisti, allura t-terz **<u>dejjem</u>** ikun protett (ħlief f'ċertu każijiet speċifiċi elenkati fil-liġi u li ma' japplikawx għal dan il-każ) għaliex jiġri x'jiġri, tkun qed tinstaq minn min tkun qed tinstaq, il-kumpanija tal-assigurazzjoni tkun obbligata tagħmel tajjeb għad-danni li t-terz jsofri b'kawża tal-użu tal-vettura. Għalhekk f'dan il-każ il-kumpanija tal-assigurazzjoni xorta waħda tkun obbligata tikkumpensa lit-terz għad-danni subiti minnu, naturalment dejjem jekk l-istess terz huwa ċivilment intitolat għal tali kumpens. Dan ir-risarċiment mhux neċessarjament li jseħħ awtomatikament imma eventwalment isir. Filfatt it-terza persuna tista' anke tiftaħ kawża ċivili fil-Qorti jew fiċ-Ċentru Malti tal-Arbitraġġ, skond il-valur tal-każ, kontra l-persuna assigurata bil-polza u f'kaz ta' sentenza favur it-terz, l-assiguratur huwa obbligat taħt l-Art. 10(1) tal-Kap. 104 illi jħallas lill-istess terz **<u>anke jekk l-assiguratur ikun intitolat jannulla jew iħassar il-polza.</u>** Naturalment imbagħad l-istess assiguratur ikollu d-dritt li jitlob risarċiment tad-danni mingħand l-assigurat – materja li hija ukoll ta' natura ċivili.

Dan kollu jfisser illi fir-rigward tal-kopertura tat-terz ma' tagħmilx differenza jekk min kien qiegħed juża l-vettura u kkawża d-danni kellux liċenzja tas-sewqan jew le, għandux inqas minn 25 sena jew le, jew jekk huwiex b'xi mod eskluż mill-kopertura tal-polza jew le. It-terz dejjem protett jekk fis-seħħ ikun hemm polza ta' assigurazzjoni tal-vettura.

It-terz ma' jkunx protett biss jekk fid-data ta' xi inċident li jkun involut fih hu **<u>ma' jkunx hemm fis-seħħ</u>** polza ta' assigurazzjoni għal dik il-vettura **<u>u huwa dan il-każ illi ried jipprevjeni milli jiġri l-leġislatur permezz tal-Art. 3(1) tal-Kap. 104 tal-Liġijiet ta' Malta</u>**. F'każijiet bħala dawn, it-terz xorta jista' jkollu forma ta' protezzjoni billi japplika

lill-Fond għal Protezzjoni u Kumpens taħt l-Art. 9D(1) tal-Kap. 104 tal-Ligijiet ta' Malta però dan mhuwiex desiderabbli u hija sitwazzjoni bħal din illi l-leġislatur ried jipprevjeni milli tiġri permezz tal-Art. 3(1). Fil-każ odjern il-polza tal-assigurazzjoni tkopri l-perjodu ta' bejn l-1 ta' Jannar 2022 u l-31 ta' Diċembru 2022 u għaldaqstant tkopri anke dak kollu li seta' ġara lit-terz fid-data tar-reat kommess mill-imputat.

Il-Qorti tapprezza li jista' jkun hemm interpretazzjonijiet diverġenti dwar dan il-punt. Matul is-snin din il-Qorti u anke l-Qorti tal-Appell ġieli ddeċidew illi l-kliem *"għall-użu tal-vettura minnu jew minn dik il-persuna l-oħra"* fl-Art. 3(1) tal-Kap. 104 jfissru illi l-polza tal-assigurazzjoni għanda tkopri **il-persuna li tkun qed tuża l-vettura** u mhux tant il-vettura nnifisha. Li jfisser dan li jekk għal xi raġuni l-imputat ikun eskluż mill-kopertura (per eżempju għaliex m'għandux liċenzja tas-sewqan jew għaliex għandu inqas minn 25 sena u ma' jkunx "*sewwieq awtorizzat*" speċifikat fil-polza) allura huwa jkun ħati tal-akkuża miġjuba kontrih taħt l-Art. 3(1) tal-Kap. 104 tal-Liġijiet ta' Malta. Din il-Qorti ma' taqbilx ma' din l-interpretazzjoni u taqbel iżjed mal-posizzjoni li kemm il-darba ttieħdet mill-Qorti tal-Appell, bħal per eżempju fil-sentenza fl-ismijiet **Pulizija vs Emanuel Zarb** (App. Nru. 329:2010:MM, 26 ta' Marzu, 2015) fejn kien intqal hekk:

> *"… Id-diċitura tal-Artikolu 3(1) tal-Kap 104 hija ċara u ma tħalli lok għall-ebda tip ta' interpretazzjoni. Jissussistu l-elementi tar-reat previst fl-imsemmi artikolu meta ma tkunx isseħħ polza ta' assigurazzjoni dwar riskji ta' terzi persuni, skond id-disposizzjonijiet ta' din l-Ordinanza.* ***Is-sempliċi fatt li tkun tissussisti kopertura assigurattiva jeskludi għal kollox ir-reat kontemplat fl-imsemmi artikolu*** (sottolinear u emfasi miżjuda minn din il-Qorti). *Eventwali ksur tal-kondizzjonijiet tal-polza jista` jwassal għal konsegwenzi ta' natura civili bejn l-assikuratur u l-assigurat, senjatament l-eventwali dritt ta' regress ċivili li l-assiguratur jista` jkollu fil-konfront tal-assikurat. Iżda tali kwistjonijiet ta' natura ċivili huma res inter alios acta bejn l-assikuratur u l-assigurat u huma għal kollox estranei għal dak li jirrigwarda r-reat kontemplat fl-artikolu 3(1) tal-Kap 104 billi dan ir-reat jissussisti biss meta ma tkunx fis-seħħ polza ta' assigurazzjoni"*

Lanqas ma' taqbel din il-Qorti ma' posizzjoni li ġieli ttieħdet mill-Qrati tagħna fil-passat fis-sens illi sabiex ixejjen il-presunzjoni li wettaq reat taħt l-Artikolu 3(1), l-imputat jeħtieġlu jippreżenta xi dikjarazzjoni mill-kumpanija tal-assigurazzjoni tiegħu illi l-

polza tkopri ukoll terzi persuni. Din hija xi haġa preżunta u *semmai* għandha tkun il-prosekuzzjoni illi f'każ illi l-imputat jipproduċi bħala prova tiegħu polza tal-assigurazzjoni li tkopri l-użu tal-vettura, iġġib prova illi minkejja l-eżistenza ta' dik il-polza, jeżistu ċirkustanzi (fosthom dawk kontemplati taħt l-Art. 10(2) jew (3) tal-Kap. 104) li minħabba fihom **terzi persuni** jistgħu ma' jkunux koperti.

Fil-każ in kwistjoni kif diġà inghad, mill-provi joħroġ illi fir-rigward tal-użu tal-vettura kien hemm eżistenti fil-ġurnata tal-allegat reat, polza ta' assigurazzjoni dwar ir-riskji ta' terzi persuni u għalhekk din l-imputazzjoni ma' tistax tirriżulta.

Deċiżjoni

Għar-raġunijiet msemmija l-Qorti filwaqt li tillibera lill-imputat mill-imputazzjoni numru tnejn (2) peress illi ma' tirriżultax, ssibu ħati tal-ewwel imputazzjoni (Kap. 65, Art. 15(1)(a)) u fuq ammissjoni tiegħu stess issibu ħati ukoll tat-tieleti imputazzjoni (L.S. 65.18, Art. 44). Tikkundannah għalhekk jħallas multa ta' tlett mitt euro (€ 300) pagabbli fi tlett pagamenti mensili ugwali ai termini tal-Art. 14(2) tal-Kap. 9. B'żieda mal-piena l-Qorti tiskwalifikah milli jkollu jew milli jikseb liċenzja tas-sewqan għal perjodu ta' tmient (8) ijiem (Kap. 65 Art. 15(3)).

V.G. Axiak — **Y.M. Pace**

Maġistrat — **Dep. Reġistratur**